

Phần 1: GIỚI PHÁP CỦA TỖ KHEO

Chương VI: NÓI VỀ 4 PHÁP ĐỀ-XÁ-NI⁴⁶⁸

1-NHẬN THỨC ĂN PHI THÂN LÝ NI NƠI TỤC GIA⁴⁶⁹

A. DUYÊN KHỞI

Một thời, Đức Phật ở vườn Cấp-cô-độc, rừng cây Kỳ-đà nước Xá-vệ. Bấy giờ lúa gạo kham hiếm, nhân dân đói kém, người chết vô số, khát thực khó được.

Bấy giờ, Tỳ-kheo-ni Liên Hoa Sắc⁴⁷⁰ đến giờ khát thực đắp y bưng bát vào thành Xá-vệ khát thực. Ngày đầu nhận được thức ăn, mang đến cho Tỳ-kheo. Ngày thứ hai, ngày thứ ba nhận được thức ăn, Liên Hoa sắc cũng mang đến cho Tỳ-kheo.

Sau đó một thời gian, Tỳ-kheo-ni Liên Hoa Sắc mặc y bưng bát vào thành Xá-vệ khát thực. Lúc ấy có một ông trưởng giả đi xe cùng đoàn tùy tùng đến yết kiến vua Ba-tư-nặc. Đám tùy tùng xua đuổi người dẹp đường để đoàn xe ông trưởng giả đi. Tỳ-kheo-ni Liên Hoa Sắc tránh qua bên lề đường, bị sụp chân vào chỗ bùn, té úp mặt xuống đất. Ông trưởng giả thấy, động lòng thương liền dừng xe, bảo người hầu cận ông xuống đỡ Liên Hoa Sắc đứng dậy và dìu ra khỏi chỗ bùn. Ông trưởng giả hỏi:

- Dì bị bệnh gì mà té ngã như thế?

Liên Hoa sắc trả lời:

- Tôi không có bệnh hoạn gì cả, Chỉ vì đói nên như vậy.

Ông trưởng giả hỏi:

- Vì sao mà đói, khát thực khó được hay chăng?

Liên hoa sắc trả lời:

468. Tức Ba-la-đề-đề-xá-ni 波羅提舍尼. Trong giới văn, dịch là hối quá 悔過. Ngũ phần 10 (T22n1421, tr.71c06): Hối quá pháp 悔過法. Tăng kỳ 21 (T22n1425, tr.>96b16): Đề-xá-ni 提舍尼. Thập tụng 19 (T2>n14>5, tr.l>la05): Ba-la-đề-xá-ni pháp 波羅提舍尼法. Căn bản 49 (T2>n1442, tr.897a18): Ba-la-đề-đề-xá-ni pháp 波羅底提舍尼法. Pali, Vin.iv. 175: Cattāro pāidesanīyā

469. Tăng kỳ: Đề-xá-ni 2

470. Liên Hoa Sắc 蓮華色- . Xem Ch. iv Ni-tát-kỳ 4 & cht.>6

- Khất thực dễ được. Nhưng ngày thứ nhất tôi xin được, đem về cho Tỳ-kheo. Ngày thứ hai, thứ ba, thức ăn tôi xin được cũng đem cho Tỳ-kheo. Cho nên đói.

Ông trưởng giả hiềm trách, nói:

- Sa-môn Thích tử thọ nhận không biết đủ, không nhàm chán, không biết hổ thẹn. Bên ngoài tự xưng tôi biết chánh pháp. Như vậy có gì là chánh pháp? Nhận thức ăn của Tỳ-kheo-ni không biết chút nhường nhịn. Người cho tuy không nhàm chán nhưng người nhận phải biết đủ chứ!

Ông trưởng giả liền dẫn Tỳ-kheo-ni này về nhà. Cho tắm rửa. Giặt y phục. Bảo người nấu cháo cho ăn. Cung cấp vật cần dùng; rồi nói: Từ nay về sau, cô cứ đến nhà tôi mà ăn. Khởi phải đi đâu. Nếu có nhận được thêm nơi nào khác, thì tùy ý cho người.

Các Tỳ-kheo nghe, trong đó có vị thiếu dục tri túc, sống hạnh đầu đà, ưa học giới, biết hổ thẹn, hiềm trách những Tỳ-kheo kia: Sao các thầy nhận thức ăn nơi Tỳ-kheo-ni?

Các Tỳ-kheo đến chỗ Đức Thế Tôn, đánh lễ dưới chân, rồi ngồi qua một bên, đem nhân duyên này bạch đầy đủ lên Đức Thế Tôn. Đức Thế Tôn dùng nhân duyên này tập hợp Tăng Tỳ-kheo, quở trách các Tỳ-kheo kia:

- Việc các ông làm là sai quấy, chẳng phải oai nghi, chẳng phải pháp Sa-môn, chẳng phải tịnh hạnh, chẳng phải hạnh tùy thuận, làm điều không nên làm. Tại sao các ông lại nhận thức ăn từ Tỳ-kheo-ni Liên Hoa Sắc kia mà không biết vừa phải?

Dùng vô số phương tiện quở trách các Tỳ-kheo kia rồi Phật bảo các Tỳ-kheo:

- Những kẻ ngu si này, là nơi trồng nhiều giống hữu lậu, là kẻ phạm giới này ban đầu. Từ nay về sau, Ta vì các Tỳ-kheo kiết giới, gồm mười cú nghĩa, cho đến câu chánh pháp tồn tại lâu dài.

Muốn nói giới nên nói như vậy:

Tỳ-kheo nào, vào thôn xóm, tự mình nhận thức ăn từ Tỳ-kheo-ni để ăn, Tỳ-kheo ấy cần phải đối trước Tỳ-kheo khác phát lồ:⁴⁷¹ “Đại đức, tôi phạm pháp đáng khiển trách, làm điều không đáng làm. Nay đối trước Đại đức xin phát lồ sám hối.” Đây là pháp hối quá.

471. Nguyên Hán: Hưởng dư Tỳ-kheo thuyết 向餘比丘說. Ngũ phần: ứng hưởng chư Tỳ-kheo hối quá 應向諸比丘悔過. Tăng kỳ: ứng dư Tỳ-kheo biên hối quá 應餘比丘邊悔過. Thập tụng: ứng hưởng dư Tỳ-kheo thuyết thị tội 應向餘比丘說是罪. Căn bản: Nghệ chư bí-xô sở các biệt cáo ngôn 詣諸苾芻所各別告言. Pali: Patidesetabba tena bhikkhunā.

Thế Tôn vì các Tỳ-kheo kiết giới như vậy. Bấy giờ, các Tỳ-kheo nghi, không dám nhận thức ăn nơi Tỳ-kheo-ni bà con. Đức Phật dạy:

- Từ nay về sau cho phép các Tỳ-kheo được nhận thức ăn từ Tỳ-kheo-ni bà con.

Các Tỳ-kheo bệnh lại có sự nghi, không dám nhận thức ăn từ Tỳ-kheo-ni không phải bà con. Đức Phật dạy:

- Từ nay về sau cho phép Tỳ-kheo bệnh được nhận thức ăn từ Tỳ-kheo-ni chẳng phải bà con.

Bấy giờ, các Tỳ-kheo lại có sự nghi, nên khi Tỳ-kheo-ni chẳng phải bà con đem thức ăn để dưới đất, không dám nhận, hoặc khiến người trao cho cũng không dám nhận, Đức Phật dạy:

- Từ nay về sau, cho phép các Tỳ-kheo được nhận thức ăn như

v

ậy. Từ nay về sau nên nói giới như

vậy:

Tỳ-kheo nào, vào thôn xóm,⁴⁷² nếu không bệnh⁴⁷³ mà tự tay nhận thức ăn từ Tỳ-kheo-ni không phải thân quyến mà ăn, Tỳ-kheo ấy cần phải đối trước Tỳ-kheo khác⁴⁷⁴ phát lồ: “Đại đức⁴⁷⁵, tôi phạm pháp đáng khiển trách, làm điều không đáng làm. Nay đối trước Đại đức xin phát lồ sám hối.” Đây là pháp hối quá.⁴⁷⁶

B. GIỚI TƯỞNG

Tỳ-kheo: Nghĩa như trên.

Bà con và chẳng phải bà con: Như trên đã giải. Bệnh: Cũng như trên.

Thức ăn: Có hai loại như trên đã giải.

Tỳ-kheo kia vào trong thôn xóm, đến Tỳ-kheo-ni chẳng phải bà con, nếu không có bệnh mà tự tay nhận thức ăn để ăn. Ăn như vậy, mỗi miếng phạm một ba-la-đề-đề-xá-ni.

Tỳ-kheo-ni, Đột-kiết-la. Thức-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Đột-kiết-la. Đó gọi là phạm.

472. Căn bản: ư thôn lộ trung 於村路中, - ở đường trong thôn xóm. Ngũ phần: tại các con đường... Tăng kỳ: trong nhà bạch y... Pali: antaraghara pavihāya, sau khi đã đi vào nhà trong; và giải: Nhà (gharam) ở đây cũng chỉ luôn đường xe đi, đường hẻm, đường chữ thập...

473. Pali, hatthato, từ tay (của Tỳ-kheo-ni) thay vì để xuống đất mà nhận; không nói đến yếu tố - trừ bệnh.

474. Ngũ phần, Căn bản: trước các Tỳ-kheo khác.

475. Tăng kỳ: Trưởng lão 長老. Ngũ phần: Chư Đại đức 諸大德. Pali: āvuso, từ hô khởi, số nhiều. Vì sám hối trước nhiều Tỳ-kheo, chứ không phải một như Ba-dật-đề.

476. Tức Ba-la-đề-đề-xá-ni pháp 波羅提提舍尼法, dịch là Hối quá pháp 悔過法 Pali: Pāidesanīya dhamma (Skt. pratideśanīya dharma). Tăng kỳ (T22n1425, tr.>96c25): Ba-la-đề-đề-xá-ni, vì tội này hướng đến người (Tỳ-kheo) mà phát lồ, không che dấu.

Sự không phạm: Nhận thức ăn từ Tỳ-kheo-ni bà con; hoặc có bệnh; hay để dưới đất mà cho; hoặc khiến người trao; hoặc cho trong Tăng-già-lam; hoặc cho ngoài thôn xóm; hay là cho trong chùa ni. Trao như vậy, nhận để ăn thì không phạm.

Người không phạm: Phạm lần đầu tiên khi chưa chế giới, si cuồng, loạn tâm, thống não, bức bách.